

Artykuł informacyjno - promocyjny

Jarosław Gębka*

STOWARZYSZENIE INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW MECHANIKÓW POLSKICH, Zarząd Główny 00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14a

Uprawnienia energetyczne

1. Uprawnienia energetyczne – co to jest?

Uprawnienia energetyczne - ogólnie przyjęte określenie to nic innego jak **świadectwo kwalifikacyjne** wydawane osobom, które eksploatują całą grupę urządzeń, instalacji i sieci stosowanych w branży energetycznej.

Często potocznie uprawnienia te są nazywane uprawnieniami SEP'owskimi, ale nie jest to poprawne określenie.

Świadectwo Kwalifikacyjne jest jedynym **dokumentem zezwalającym** na wykonywanie prac związanych z **eksploatacją i dozorem urządzeń energetycznych**. Dopuszczenie pracownika nieposiadającego takich uprawnień lub wydanie polecenia wykonywania pracy przy urządzeniach energetycznych, przy których wymagane jest posiadanie świadectwa, jest naruszeniem przepisów ustaw: kodeksu pracy, prawa energetycznego oraz wydanych na ich podstawie rozporządzeń i zarządzeń i podlega sankcjom karnym.

Wymóg posiadania uprawnień energetycznych wynika z ustawy Prawo energetyczne, z dnia 10 kwietnia 1997 r. Między innymi artykuł 54 ust 1 tej ustawy podaje wprost: *Osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń i instalacji obowiązane są posiadać kwalifikacje potwierdzone świadectwem wydanym przez komisje kwalifikacyjne.*

2. Dla jakich urządzeń potrzebne jest uprawnienie energetyczne?

Na podstawie ustawy Prawo energetyczne, Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej wydał rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci.

Rozporządzenie to jest aktem normatywnym będącym jednym ze źródeł prawa powszechnie obowiązującego w branży energetycznej. Określa ono między innymi rodzaje prac, stanowisk oraz urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, przy których eksploatacji jest wymagane posiadanie kwalifikacji potwierdzonych uprawnieniami energetycznymi w postaci świadectw kwalifikacyjnych.

Urządzenia, instalacje i sieci energetyczne, przy eksploatacji których wymagane jest posiadanie uprawnień energetycznych zostały podzielone na trzy grupy:

Grupa 1 – to tzw. grupa „elektryczna”. Osoby posiadające uprawnienia energetyczne w grupie 1 mogą eksploatować urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne

wytwarzające, przetwarzające, przesyłające i zużywające **energię elektryczną**.

Grupa 2 – to tzw. grupa „cieplna”. Osoby posiadające uprawnienia energetyczne w grupie 2 mogą eksploatować urządzenia wytwarzające, przetwarzające, przesyłające i zużywające **ciepło oraz inne urządzenia energetyczne**.

Grupa 3 – to tzw. grupa „gazowa”. Osoby posiadające uprawnienia energetyczne w grupie 3 mogą eksploatować urządzenia, instalacje i sieci gazowe wytwarzające, przetwarzające, przesyłające, magazynujące i zużywające **paliwa gazowe**.

Pełny wykaz rodzajów urządzeń, instalacji i sieci, przy których eksploatacji jest wymagane posiadanie kwalifikacji potwierdzonych świadectwem kwalifikacyjnym został zamieszczony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. Nr 89, poz. 828; zm.: Dz. U. z 2003 r. Nr 129, poz. 1184, z 2005 r. Nr 141, poz. 1189).

3. Rodzaje uprawnień energetycznych

Wyróżniamy dwa rodzaje uprawnień energetycznych ze względu na stanowisko:

- stanowisko eksploatacji.
- stanowisko dozoru.

Eksploatacja - dotyczy to stanowisk osób **wykonujących prace** w zakresie obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym.

Dozór - jest to określenie stanowisk osób **kierujących czynnościami pracowników** wykonujących prace w zakresie obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym oraz stanowiska pracowników technicznych sprawujących nadzór nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci.

4. Czy „w domu” jest potrzebne świadectwo kwalifikacyjne?

W gospodarstwach domowych powszechnie używane są urządzenia czy instalacje elektryczne, ciepłe lub gazowe. Nasuwa się więc pytanie: dlaczego w zakładzie pracy przy takim samym lub podobnym urządzeniu jak w domu wymaga się ode mnie posiadania świadectwa kwalifikacyjnego, a w domu nie?

Odpowiedzi na to pytanie należy szukać w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach

*Autor korespondencyjny. E-mail: simp@simp.pl

energetycznych. Zgodnie z §3 przywołanego rozporządzenia jego przepisów nie stosuje się do prac wykonywanych przy urządzeniach energetycznych powszechnego użytku, a poprzez urządzenia powszechnego użytku rozumie się urządzenia przeznaczone na indywidualne potrzeby ludności lub używane w gospodarstwach domowych.

5. Kto może się ubiegać o uprawnienia energetyczne?

O otrzymanie świadectwa kwalifikacyjnego może ubiegać się osoba, która ukończyła 18 lat. Od poziomu wiedzy i doświadczenia osoby starającej się o świadectwo kwalifikacyjne zależy, jaki zakres uprawnień otrzyma.

6. Czy uprawnienia energetyczne są wydawane bezterminowo?

Nie. Uprawnienia energetyczne trzeba odnawiać do 5 lat. Ciągły rozwój techniczny również w kwestii energetyki wymaga aby systematycznie odświeżać swoją wiedzę. Najważniejszym jest przecież żeby bezpiecznie wykonywać swoją pracę.

7. Jaka jest procedura uzyskania uprawnień energetycznych

Aby uzyskać uprawnienia energetyczne należy złożyć wniosek do komisji kwalifikacyjnej uprawnionej (w zakresie, o który się ubiegamy) do przeprowadzenia egzaminu sprawdzającego.

Przed egzaminem zawsze warto odświeżyć i uzupełnić swoją wiedzę przechodząc szkolenie przypominające wiedzę w zakresie o który się kandydat ubiega.

Egzamin kwalifikacyjny jest przeprowadzany w formie ustnej. Podczas egzaminu zespół egzaminacyjny wyznaczony przez komisję, sprawdzi wiedzę wymaganą do pracy na

stanowiskach eksploatacji albo dozoru w zakresie obsługi, konserwacji, remontów, montażu, kontrolno-pomiarowym dla określonych urządzeń, instalacji i sieci.

Na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu komisja kwalifikacyjna wydaje świadectwo kwalifikacyjne. Świadectwo uprawnia do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku dozoru albo eksploatacji w określonym zakresie i dla określonych urządzeń.

8. Ile kosztuje egzamin kwalifikacyjny?

Za sprawdzenie kwalifikacji pobierana jest opłata w wysokości **10% minimalnego wynagrodzenia** za pracę pracowników, obowiązującego w dniu złożenia wniosku. W 2021 roku jest to 280 zł.

9. Gdzie można zdać egzamin kwalifikacyjny?

Najczęściej komisje kwalifikacyjne powoływane są przy stowarzyszeniach naukowo-technicznych. Przy Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Mechaników Polskich (SIMP) działa ponad 30 Energetycznych Komisji Kwalifikacyjnych powołanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Pełen wykaz Komisji wraz z kontaktami do nich znajduje się na stronie <http://ekk.simp.pl>.

Opracowanie

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich

00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14a

tel. +48 22 827-17-68

<https://ekk.simp.pl>, e-mail: simp@simp.pl